



# Werken aan 15 ton meel

Een directe rugopbouw en een nauwere pootafstand zijn de jongste veranderingen in de zetmeelaardappelteelt van Willem Hoving. Als deelnemer aan het Avebe-project 20-15-10 streeft hij naar de magische opbrengst van 15 ton zetmeel per hectare. „Die 15 ton komt er wel. Maar de sector heeft wel een aaltjesprobleem op te lossen.“

Begin maart staat al het TBM-pootgoed van de familie Hoving in Eursinge (DR) nog in de koeling. Haast hebben ze niet. Vanmorgen lag er nog een laagje sneeuw op de met water verzadigde grond en het voorjaar lijkt ver weg. „Normaal gesproken zijn we rond deze tijd de traagst kiemende rassen al aan het opwarmen“, zegt Willem Hoving. Hij trekt de deur van de koeling open, waar de kisten tot aan de deur staan opgestapeld. Het is hier sinds begin december 3,5 graden en dat houdt de knollen mooi rustig, zo is te zien. Er verschijnen zelfs nog geen witte puntjes. „Als we komende week mooi weer krijgen, rijden we in ieder geval Festien en Avarna naar de andere schuur, om op te warmen. Die halen we vier tot vijf weken voor het poten uit de koeling. Voor de

andere rassen is veertien dagen tot drie weken vroeg genoeg. We willen bij het poten geen lange kiemen op de knollen zien. Bij afkiemen verlies je groeikracht.“ Hoving vermeerdert zijn poters op 4,5 hectare 'schoon' land, bij een veehouder. Na de oogst gaan die eerst voor de zuigwand, waar ze tot de tweede week van oktober staan te drogen. Daarna rijdt hij ze in de koeling en brengt de temperatuur met 1,5 graad per week terug naar een bewaartemperatuur van 3,5 à 3,7 graden. Sorteren doet hij niet, behalve dat hij bij de oogst de ondermaat eruit draait. Op zich zou hij zijn pootgoed wel willen opdelen in de maten 35-45 en 45-55 millimeter, maar daar heeft hij de apparatuur niet voor. „Nauwere maatgrenzen geven een betere

stengelverdeling. Ik heb dat gezien met aangekocht pootgoed. Het gewas oogt veel egalier. Maar het effect op de opbrengst was niet groot.“

## Directe rugopbouw

Hoving is een van de telers die meedoet aan het Avebe-project 20-15-10, waarin groepen akkerbouwers samen met andere teeltspecialisten zoeken naar manieren om de zetmeelopbrengst per hectare omhoog te krijgen. Het doel is 15 ton in het jaar 2020. Dit is het derde jaar dat Hoving meedoet. „We willen allemaal vooruit en dan is het goed als je samen discussieert en elkaars bedrijven en proefvelden bekijkt. Dat helpt bij het maken van keuzes.“

Willem Hoving: „Als kwekers erin slagen om rassen met bredere resistenties tegen aardappelmoeheid te kweken, dan weet ik zeker dat we de 15 ton zetmeel gaan halen.“

Twee jaar geleden gooide Hoving zijn pootstelsel om. Hij bouwt nu tijdens het poten meteen de eindrug op. Hij gebruikt hiervoor een Grimme-machine met gitterrollen. „Pootgoedtelers bij mij in de buurt hadden er al langer ervaring mee en het resultaat sprak mij aan. Groot voordeel is dat er zoveel mogelijk vocht behouden blijft. We werken vrijwel direct achter de spitmachine aan en daarna blijven we van de grond af. Als je later in het seizoen de eindrug opbouwt, is het vaak of te nat of te droog. Dat nadeel zijn we kwijt. Wat we wel zijn gaan doen, is een grondbehandeling tegen rhizoctonia op de pootmachine, want je brengt nogal wat grond boven op de poters. Al zijn ze niet eens zoveel langer onderweg. Onze ervaring is dat de opkomst maximaal een paar dagen langer duurt.“ Het enige nadeel van zijn nieuwe werkwijze is volgens Hoving dat hij in plaats van één keer nu twee keer moet spuiten tegen onkruid. „Eerder spotten we nooit tussen opkomst en aanaarden, omdat de onkruiddruk hier meevalt. Nu spuiten we een tweede keer, met Titus.“ Sinds ze direct aanaarden, is Hoving ook nauwer gaan planten. In de rij zet hij de aardappelen op 28 centimeter, terwijl hij eerder 33-34 centimeter aanhield. Het gewas staat hierdoor sneller dicht, wat extra onkruidonderdrukking geeft en theoretisch ook een hogere opbrengst. Of dat laatste ook echt zo is, kan Hoving op basis van zijn eigen cijfers niet zien, maar hij denkt van wel. „Ik stap hier niet weer vanaf.“

## Nog ver weg

Hoe realistisch vindt hij eigenlijk het doel

van 15 ton zetmeel per hectare? „Voorlopig zitten we er nog niet aan“, zegt hij binnen aan de keukentafel. Hij pakt zijn Optimeel-registratie erbij en een rekenmachine. „Kijk, hier heb ik bijvoorbeeld een uitschieter van 13 ton zetmeel, van een perceel Avito dat 67 ton veldgewicht opbracht. Dat gaat al een mooi eind in de goede richting. Maar gemiddeld over ons hele bedrijf zitten we op ongeveer 55 ton, dus we zijn er nog lang niet. Toen ik klein was, had mijn vader het ook al over 50 ton veldgewicht, dus wat dat betreft zijn we niet veel opgeschoten. De bieten brachten toen 50 ton op en dat is nu soms 100 ton. Bij tarwe zijn we gestegen van 7 naar 10 ton per hectare. Dan zou je verwachten dat ook de aardappelen het beter kunnen doen.“ Hoving denkt dat er links en rechts nog wel tonnen te winnen zijn door de puntjes op de i te zetten. Maar de grootste verklaring voor de achterblijvende opbrengst zoekt hij in schade door aaltjes. „Een rotatie van 1 op 2 is gewoon krap. En door de zachte winters lijkt het soms wel een 1 op 1-teelt. Met ons pootgoed zitten we altijd op frisse grond. Als we ze in augustus doodmaken, zit er al 40 ton onder. De fabrieksaardappelen hebben vanaf dat moment nog twee maanden om te groeien, en we blijven soms steken op 50 ton. Dat zegt genoeg. Ik denk dat aaltjes ons al gauw tussen de 5 en 10 ton opbrengst per hectare kosten.“

## Aandacht voor aaltjes

Hoving probeert zo goed mogelijk de vinger aan de pols te houden door via vrijwillige bemonsteringen AM-besmettingen op te sporen en de juiste rassen te kiezen. „Van

ieder perceel waar aardappelen komen, nemen we een jaar van tevoren een monster. Zitten we boven de 200 tot 300 cysten, dan sturen we een groter monster naar het HLB voor een rassenkeuzetoets. Op basis van die uitslag weten we welke rassen we kunnen gebruiken en of het zin heeft om bestrijdingsmaatregelen te nemen. Het enige jammere is dat de toets een paar maanden duurt. Tegen de tijd dat de uitslag komt, ben je al aan het poten. Vandaar dat we het een jaar van tevoren doen. Van alle percelen die we afgelopen najaar hebben ingestuurd, zit het op één perceel niet goed. Zodra de uitslag van de raskeuzetoets binnen is, kunnen we er voor gaan zorgen dat we volgend jaar pootgoed van het juiste ras klaar hebben staan.“

## Avarna terug

In de raskeuze en in de afwisseling van rassen valt nog veel te halen, volgens Hoving. Zelf heeft hij net het ras Avarna weer terug in zijn bouwpan opgenomen. „Het is geen gemakkelijk ras, omdat het erg lang groen blijft en daardoor moeilijk te rooien is. Maar qua vermeerdering van aaltjes hoor ik van collega's goede verhalen. Ook zijn er vorig jaar in oktober nog heel veel kilo's bijgegroeid. Wie zijn gewas toen niet groen had, kwam niet aan een goede opbrengst.“ Hoving hoopt dat het rassenaanbod op afzienbare termijn wordt aangevuld met nog bredere resistenties tegen aardappelmoeheid. De nieuwe AM-variant, die vorig jaar in Duitsland werd aangetroffen, baart hem namelijk zorgen. „Als veredelaars daar in slagen, weet ik zeker dat we ook 15 ton gaan halen.“ ■



## Bedrijfsgegevens

Willem Hoving en zijn vrouw Harma hebben in Eursinge (bij Westerbork, DR) een akkerbouwbedrijf van 96 hectare. Ze telen 47 hectare zetmeelaardappelen, waarvan 4,5 hectare TBM-pootgoed, 15 hectare suikerbieten, 4,5 hectare zaauijen, 10 hectare wintertarwe en 20 hectare zomergerst. De zetmeelaardappelerassen die ze telen, zijn Festien, Altus, Avarna, Avito, Aventura en Me07-B-10. Hun pootaardappelen vermeerderen ze op het land van een veehouder, aan wie ze ook stro en voertarwe leveren. De hoofdoogst gaat grotendeels weg vanaf het land. Ze kunnen 600 ton binnen opslaan.

